

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ІСТОРІЯ ЄВРОПИ

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 027 Музезнавство, пам'яткознавство

**освітньо-професійної програми «Музейний менеджмент,
культурний туризм»**

Силабус нормативного освітнього компонента «Історія Європи» підготовки першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'ятокознавство за освітньо-професійною програмою «Музейний менеджмент, культурний туризм».

Розробник: Хлібовська Ганна Миколаївна, доцентка кафедри всесвітньої історії, кандидатка історичних наук, доцентка.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Надольська В. В.)

Силабус нормативного освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри всесвітньої історії

протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувачка кафедри:

(Стрільчук Л. В.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 02 Культура і мистецтво Спеціальність 027 Музезнавство, пам'яткознавство За освітньо-професійною програмою «Музейний менеджмент, культурний туризм» Освітній ступінь Бакалавр	Нормативний
Кількість годин/кредитів 240/ 8		Рік навчання: 1-й
		Семестри: 1-й, 2-й
		Лекції: 66 год. Практичні (семінарські): 74 год.
ІНДЗ: - є		Консультації: 16 год.
	Самостійна робота: 84 год.	
	Форми контролю: залік у 1 семестрі екзамен у 2 семестрі	
Мова навчання:	українська	Навчальний план 2020 р.

II. Інформація про викладача

Хлібовська Ганна Миколаївна.

Науковий ступінь: кандидатка історичних наук.

Вчене звання: доцентка.

Посада: доцентка кафедри всесвітньої історії.

Контактна інформація: h.khlibovska@ukr.net

Розклад занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Нормативний освітній компонент «Історія Європи» передбачає вивчення основних етапів розвитку європейської цивілізації від античних часів до сучасності. В добу Античності звернена увага на особливості полісної системи державотворення, становище на європейському континенті в період еллінізму, еволюцію політичного устрою Давнього Риму від царського періоду до республіки та Імперії. В окремих темах розглядаються питання повсякденного життя мешканців античного суспільства та культурні здобутки епохи. Народження та розвиток середньовічної Європи передбачає вивчення державотворчих процесів, господарських практик населення, роль церкви в житті суспільства, трансформації у культурних процесах. Окремі сюжети присвячені епосі Відродження. В добу Нового і Новітнього часу вивчаються суспільно-політичні, економічні культурні процеси, їхні регіональні особливості, розвиток індустріального суспільства.

Програма підготовки фахівців в сучасних закладах вищої освіти передбачає набуття знань не лише під час лекцій і семінарських занять, але й у процесі самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

2. Пререквізити. Для успішного засвоєння матеріалу здобувачам вищої освіти потрібно володіти базовими знаннями зі всесвітньої історії.

Постреквізити. Дисципліна має взаємозв'язки з освітніми компонентами «Археологія», «Спеціальні історичні дисципліни», «Україна: історія, культура, ментальність». Отримані при вивченні курсу знання і компетентності можуть бути використані для засвоєння дисциплін «Світова культурна спадщина», «Культурний туризм», «Музейні центри світу», «Культурно-освітня робота музеїв», «Туристичні ресурси», «Історія і практика екскурсійної діяльності», «Практикум з проектування екскурсійних і туристичних маршрутів», проходження «Археологічної практики (з виїздом)», «Практики з екскурсійно-туристичної діяльності», «Музейно-туристичної практики» «Переддипломної практики», написання курсових і кваліфікаційної робіт, складання атестаційного екзамену.

3. Мета і завдання нормативного освітнього компоненту

Метою нормативного освітнього компонента «Історія Європи» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про історичний розвиток країн Європи від найдавніших часів до сучасності на основі всебічного аналізу соціально-політичних, економічних, світоглядних та етнокультурних процесів.

Завдання освітнього компонента:

- аналізувати проблеми історії Європи у процесі професійної діяльності або навчання, застосовувати теорії і методи гуманітарних і соціальних наук; орієнтуватися у ключових питаннях історії Європи; окреслювати основні етапи суспільно-політичних та соціально-економічних процесів, пояснювати їхню сутність;
- володіти знаннями основних концепцій антикознавства, медієвістики, модерної та новітньої історії; володіти навичками ведення науково-дослідної роботи;
- об'єктивно та аргументовано оцінювати тенденції історичного розвитку народів Європи, застосовувати сучасні методологічні підходи до аналізу історії регіону, спираючись на різні типи джерел та наукову літературу;
- аналізувати суспільно-політичні та соціально-економічні процеси у країнах регіону, визначати роль і місце в них видатних історичних постатей;
- розуміти причинно-наслідкові зв'язки явищ і подій, пов'язаних з культурною історією народів регіону;
- вміти глибоко аналізувати різноманітні події, процеси і явища та робити відповідні власні судження і висновки; аргументовано доводити власну точку зору під час дискусії;
- застосовувати набуті знання та навички для аналізу історичних явищ минулого у професійній діяльності, робити проєкцію у сьогодення.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Цінування і повага різноманітності і мультикультурності.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати, моральні, культурні, наукові цінності, множити досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 2. Здатність оцінювати найважливіші події та явища української історії у контексті світової історії.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР 2. Аналізувати й узагальнювати історико-культурний матеріал у певній системі.

ПР 12. Досліджувати та інтерпретувати історико-культурну інформацію музейних предметів, об'єктів культурної спадщини, природних пам'яток.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю
Змістовий модуль 1. Античне суспільство						
Тема 1. Вступ до історії Європи.	6	2	2	2		ДС, РМГ / 6 б.
Тема 2. Античність як тип цивілізації. Крито-мікенський період.	4	2		2		ДС
Тема 3. Соціум та господарство грецьких полісів в добу архаїки. Організація давньогрецького суспільства у формі поліса.	10	4		6		ДС
Тема 4. Стародавні Афіни VI–IV ст. до н. е. Військові конфлікти в Давній Греції. Грецькі поліси в добу класики.	8	2	4	2		ДС, УО / 6 б.
Тема 5. Культура Давньої Греції.	8		2	4	2	Р, УО, П / 6 б.
Тема 6. Криза грецької полісної системи. Встановлення македонської гегемонії в Греції. Елліністичні держави	8	2	2	2	2	ДБ, УО, Т / 6 б.
Тема 7. Ранній Рим. Встановлення Римської республіки. Епоха великих завоювань (III–II ст. до н. е.)	8	2	2	4		Т, ДС / 6 б.
Тема 8. Економіка та соціальна структура Давнього Риму у II–I ст. до н. е.	8	2	2	4		РМГ, УО, ДС / 6 б.
Тема 9. Культура та побут Давнього Риму: основні характеристики.	8		4	2	2	Р, П / 6 б.
Тема 10. Римська імперія. Падіння Західної Римської імперії. Утворення варварських королівств.	8	2	2	4		ДС, П, Т / 6 б.
Разом за модулем 1	76	18	20	32	6	60 б.
Змістовий модуль 2. Європейське Середньовіччя (V–XV ст.)						
Тема 11. Становлення середньовічної Європи.	6	2	2	2		Р, УО / 6 б.
Тема 12. Господарське життя і суспільний устрій давніх германців.	4		2	2		Т, УО, РМГ / 6 б.
Тема 12. Франкська держава за Меровінгів і Каролінгів.	4	2	2			ДС, УО, РМГ / 6 б.
Тема 13. Еволюція державних структур в країнах Європи.	4	2		2		ДС
Тема 14. Релігія і церква в середньовічному суспільстві	4	2		2		ДС
Тема 15. Наука і культура в середньовічній Європі.	6		2	2	2	ІНДЗ / 6 б.
Тема 16. Середньовічне місто. Торгівля та ремесло в середньовічному місті.	4		2	2		УО, П / 6 б.
Тема 17. Європа в епоху Столітньої війни.	6	2	2	2		ДС, УО, П / 6 б.
Разом за модулем 2	38	10	12	14	2	36 б.

Разом за роботу на семінарських заняттях						96 б.
Активна участь у роботі семінарських занять						4 б.
Усього годин / балів	114	28	32	46	8	100 б.

Форми контролю.

*:ДС – дискусія, УО – усне опитування, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача вищої освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота / контрольна робота, Р – реферат (аналітична записка, аналітичний есей, аналіз твору тощо), П – презентація.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання навчальних успіхів здобувача вищої освіти у першому семестрі здійснюється на основі виконання завдань, підготовки семінарських занять та активної роботи на семінарських заняттях. Відвідування лекційного та семінарського курсів обов’язкове. Поточне оцінювання здійснюється за результатами підготовки здобувача вищої освіти до семінарських занять, виконання тестових завдань, виконання ІНДЗ. Якщо здобувач вищої освіти не склав залік з першого разу, він може перескладати його ще двічі.

Загалом оцінювання здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки». Максимальну кількість балів (100) можна набрати упродовж семестру за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік (у першому семестрі). Заліковий контроль здійснюється за результатами поточного оцінювання та балами за активну участь на семінарських заняттях.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу,

VI. Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти (форма контролю залік)

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю
Змістовий модуль 3. Європа в Новий час						
Тема 19. Економічний розвиток країн Західної Європи у XVI – першій половині XVII ст.: нові тенденції на рубежі епох.	4	2		2		ДС, РМГ
Тема 20. Іспанське завоювання Карибського басейну. Початок конкісти.	4		2		2	Т / 10 б.
Тема 21. Реформація як поворотний фактор європейської історії XVI–XVII ст.	4	2		2		ДС
Тема 22. Реформація в Німеччині.	4		2	2		ДБ, Т / 10 б.
Тема 23. Політичні структури країн Західної Європи в XVI – першій половині XVII ст.	4	2			2	ДС, РМГ
Тема 24. Буржуазна революція в Нідерландах.	4		2	2		Т / 10 б.
Тема 25. Теорія і практика французького абсолютизму першої половини XVII ст.	2		2			ДС, РЗ / 10 б.
Тема 26. Міжнародні відносини в XVI – середині XVII століття. Основні вогнища міжнародних конфліктів в Європі.	4	2		2		ІНДЗ 10 б. (додається до загальної суми балів за модуль).
Тема 27. Англійські революції XVII ст. Утвердження конституційної монархії.	4	2	2			ДБ, Т 10 б
Тема 28. Франція у середині XVII–XVIII ст.	4		2	2		ДС, РМГ 10б.
Тема 29. Німецькі держави середини XVII – XVIII ст.	4		2	2		ДС, РМГ 10б.
Тема 30. Австрійська імперія в другій половині XVII – XVIII ст.	4	2	2			РМГ, ДС 10б.
Тема 31. Європейське просвітництво.	4	2		2		ДБ, Т
Тема 32. Міжнародні відносини середини XVII–XVIII ст.	4	2		2		ДБ, Т
Тема 33. Французька революція XVIII ст.	2		2			Т, ДС 10б.
Тема 34. Країни Європи у 1789–1815 рр.	2	2				Т, ДС
Разом за модулем 3	58	18	18	18	4	50 б. (середнє арифметичне від 10 б. + 10 б. ІНДЗ + 30 б. МКР)
Змістовий модуль 4. Країни Європи на початку XX – XXI ст.						

Тема 35. Віденський конгрес. Міжнародні відносини у 1815–1848 рр.	4	2		2		ДС
Тема 36. Революції 1848–1849 рр. у Європі.	2	2				ДС, РМГ
Тема 37. Об'єднавчі процеси в італійських та німецьких землях. Утворення Італійського королівства та Німецької імперії.	4	2		2		ДС, РМГ
Тема 38. Австрійська імперія у 1850–1914 рр.	2		2			ДБ, Т 10б.
Тема 39. Велика Британія за вікторіанської доби	2		2			ДС, РМГ 10 б
Тема 40. Внутрішня і зовнішня Політика Німецької імперії в останній третині ХІХ – на початку ХХ ст.	2		2			ДБ, Т 10 б.
Тема 41. Скандинавські країни у ХІХ – початку ХХ ст.	4	2		2		ДС, РМГ
Тема 42. Міжнародні відносини в останній третині ХІХ – на початку ХХ ст.	4	2			2	ДБ
Тема 43. Перша світова війна та її наслідки. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин.	2	2				ДС, РМГ
Тема 44. Країни Західної Європи у міжвоєнний період	4	2		2		РМГ, ДС
Тема 45. Велика Британія у 1918–1939 рр.	2		2			Т, ДС 10 б.
Тема 46. Франція у 1918–1939 рр.	4		2	2		Т, ДС 10 б.
Тема 47. Німеччина у 1918–1939 рр.	2		2			Т, ДС 10 б.
Тема 48. Італія 1918–1939 рр.	2		2			Т, ДС 10 б.
Тема 49. Друга світова війна (1939–1945 рр.): причини, перебіг та наслідки для Європи.	4		2	2		10 б., ІНДЗ, 10б.(додається до загальної суми балів за модуль)
Тема 50. Основні тенденції розвитку індустріального та постіндустріального суспільства у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.	4	2		2		ДС, РМГ
Тема 51. Міжнародні відносини на рубежі ХХ – ХХІ ст.	6	2		2	2	ДС, РМГ
Тема 52. Велика Британія у другій половині ХХ – початку ХХІ ст.	4	2	2			Т, ДС 10 б.
Тема 53. Франція у другій половині ХХ – початку ХХІ ст.	4		2	2		ДС, РМГ 10 б
Тема 54. ФРН у другій половині ХХ – початку ХХІ ст.	2		2			Т, ДС 10 б.
Тема 55. Розпад СРСР та його геополітичні наслідки. Утворення нових незалежних держав в посткомуністичній Європі.	4		2	2		Р, П 10 б.

Разом за модулем 4	68	20	24	20	4	50 б. (середнє арифметичне від 10б.+10 б. ІНДЗ+30 б. МКР)
Поточна оцінка (ІНДЗ + поточне оцінювання)						40
Модульна контрольна робота						60
Всього годин/балів:	240	66	74	84	16	100

Форми контролю.

* ДС – дискусія, УО – усне опитування, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача вищої освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота тощо). / контрольна робота, Р – реферат (аналітична записка, аналітичний есей, аналіз твору), П – презентація.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти з курсу здійснюється за вибором здобувачем вищої освіти теми презентації (з огляду на спеціальність «Музезнавство, пам’яткознавство» до вибору пропонуються питання культури, побуту тощо).

Теми для самостійного опрацювання

Перший семестр.

1. Джерела з історії Крито-Мікенської цивілізації.
2. Велика грецька колонізація в Північному Причорномор’ї.
3. Давньогрецька культурна спадщина в музеях Європи.
4. Олександр Македонський. Портрет на тлі епохи.
5. Елліністичні центри науки і культури.
6. Розвиток наукових знань у Давньому Римі.
7. Гай Юлій Цезар – військовий і політик.
8. Зовнішня політика Давнього Риму в добу Республіки.
9. Варварські королівства в історії Європи.
10. Матеріальна культура Європи в добу Середньовіччя.

Другий семестр.

1. Новий час в історії європейської цивілізації.
2. Політична еволюція європейських держав у XVI – XVII ст. Утвердження абсолютизму.
3. Розвиток культури у XVI – XVII ст. Наукова революція.
4. Загальна характеристика економічних процесів в Європі в XVII – XVIII ст.
5. Наполеон Бонапарт. Політичний портрет.
6. Центральна-Східна Європа у період міжвоєнтя.
7. Розвиток культури в районах Європи в «довгому» XIX столітті.
8. Міжнародні відносини у 1919 – 1939 рр.
9. Європейська інтеграція: організаційне оформлення, основні напрямки.
10. Модернізм і постмодернізм в культурному середовищі Європи.

Індивідуальне науково-дослідне завдання передбачає опрацювання монографії.

У першому семестрі здійснюється реферування монографії Харарі Ю. Н. Людина розумна.

Історія людства від минулого до майбутнього. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2020 540 с.

У другому семестрі опрацьовується дослідження Мортімера Є. Століття змін. Харків: Ранок, 2019. 448 с.

Опрацювання монографії передбачає відповіді на означені питання:

1. Короткі відомості про автора монографії.
2. Основні сюжетні лінії дослідження.
3. Відображення в монографії історичного часу.
4. Власні судження щодо опрацьованої монографії.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання навчання здобувача вищої освіти у другому семестрі здійснюється на основі виконання завдань, підготовки семінарських занять та написання модульних контрольних робіт. Поточне оцінювання здійснюється за результатами підготовки здобувача вищої освіти до семінарських занять, виконання тестових завдань, виконання ІНДЗ. Якщо студент не склав екзамен з першого разу, він може перескладати його ще двічі.

Під час виконання завдань потрібно дотримуватися принципів академічної доброчесності, не можна привласнювати результати інтелектуальної діяльності інших осіб. Відтак, при оформленні результатів своєї діяльності, слід подавати покликання на джерело інформації. Жодна форма порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, плагіат, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу) недопустимі. У випадку таких дій – реакція згідно Кодексу академічної доброчесності, прийнятому у ВНУ імені Лесі Українки.

Починаючи з другого семестру, визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси, тренінги, онлайн-освіта), котрі за тематикою відповідають навчальній дисципліні «Історія Європи». Детальна інформація щодо процедури зарахування результатів неформальної освіти за посиланням: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/1_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC.%D0%9B.%D0%A3.2_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю у другому семестрі є екзамен. Екзаменаційний контроль здійснюється за підсумками поточного та модульного контрольного оцінювання. Якщо підсумкова семестрова оцінка становить не менше 75 балів за формою контролю екзамен, то, за згодою здобувача вищої освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з даної дисципліни. В іншому випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен. При цьому бали набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS
--------	---------------------	-----------------------

в балах		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

Питання для підсумкового контролю (залік):

1. Поняття «античність». Періодизація античної історії.
2. Крито-мікенська держава у XVII-XVст. до н. е. Таласократія.
3. «Гомерівський» поліс: характерні ознаки. «Гомерівське питання».
4. Велика грецька колонізація: етапи, причини, напрями, характер.
5. Афінська держав у VI–V ст. до н.е. Перикл.
6. Греко-перські війни: причини, етапи, хід військових дій.
7. Криза грецької полісної системи.
8. Культура Давньої Греції.
9. Завоювання Олександра Македонського. Доба еллінізму.
10. Ранній Рим. Встановлення Римської республіки. Об'єднання Італії під владою Риму.
11. Принципи, цілі та засоби зовнішньої політики Риму. Епоха великих завоювань (III–II ст. до н. е.). Античні автори про Пунічні та Македонські війни.
12. Оформлення монархічної системи влади у формі принципату. Політична програма Октавіана Августа.
13. Римська імперія. Припинення існування Західної Римської імперії.
14. Культура та побут Давнього Риму.
15. Періодизація доби Середньовіччя в Західній Європі. Джерела з історії середніх віків V–XV ст.: загальна характеристика.
16. Велике переселення народів у IV–VII ст. Вторгнення варварів на територію Римської імперії і утворення перших варварських королівств.
17. Розвиток продуктивних сил у господарстві стародавніх германців: землеробство; скотарство; ремесло, поява обміну.
18. Франкське завоювання Галлії. Виникнення Франкського королівства.
19. Бенефіціальна реформа Карла Мартелла. Розвиток васалітету.
20. Карл Великий та його держава.
21. «Каролінзьке відродження».
22. Виникнення німецького королівства.
23. Особливості розвитку феодалних відносин у німецьких землях.
24. Європейські сеньйори і васали в XI–XII ст. Особливості васально-ленних відносин в європейських країнах в XI–XII ст.
25. Економічний і політичний розвиток Франції та Англії в XII – на початку XIV ст.
26. Середньовічна школа: зміст освіти та організація навчального процесу.
27. Виникнення середньовічних університетів, їх організаційна структура. Зміст і форми навчання в середньовічних університетах.
28. Середньовічне місто. Торгівля та ремесло в середньовічному місті.
29. Європа в епоху Столітньої війни.
30. Особливості соціально-політичного розвитку Англії в XV ст.

31. Загострення соціальної напруги в європейському селі в XIV ст. Жакерія: причини, хід, вимоги, взаємини з городянами. Повстання Уота Тайлера.

Питання для підсумкового контролю (екзамен)

1. Загальна характеристика економічного розвитку країн Західної Європи в ранній Новий час.
2. Історичні передумови генези капіталізму в країнах Західної Європи.
3. Інновації в розвитку промисловості країн Західної Європи.
4. Причини та передумови Великих географічних відкриттів. Експедиції Х. Колумба.
5. Відкриття морського шляху до Індії. Перше кругосвітнє плавання.
6. Початок колоніальних захоплень європейських держав: Іспанія та Португалія – розмежування сфер впливу.
7. Іспанська колоніальна імперія: напрямки і характер колонізації та організація управління.
8. Передумови та причини виникнення реформаційного руху в країнах Західної Європи.
9. Основні напрямки, течії та особливості розвитку Реформації в країнах Західної Європи.
10. Лютеранська реформація в Німеччині.
11. Цвінгліанська і кальвіністська реформація в Швейцарії.
12. «Королівська» реформація в Англії. Утвердження англіканської церкви.
13. Реформаційний рух у Франції. Гугеноти і Нантський едикт.
14. Контрреформація в Європі: нові релігійні ордени, інквізиція.
15. Нідерландська революція: причини, хід, наслідки..
16. Розвиток політичних структур в країнах Західної Європи в перехідний період від середньовіччя до Нового часу. Форми державного устрою.
17. Абсолютна монархія в країнах Західної Європи в XVI – першій половині XVII ст. Основні політичні інститути та типологізація.
18. Політична система Англії XVI – першій половині XVII ст.: соціальна опора влади, парламент і монарх, військові сили.
19. Політичний розвиток Франції у XVI ст. Зародження і розвиток абсолютизму.
20. Громадянські (релігійні) війни у Франції в другій половині XVI ст.
21. Франція за Рішельє: основні напрямки внутрішньої та зовнішньої політики.
22. «Священна Римська імперія німецької нації» у перехідний період від Середньовіччя до Нового часу: політико-державний устрій.
23. Розвиток міжнародних відносин в Європі в ранній Новий час. Основні джерела міжнародних конфліктів.
24. Італійські війни та їхні наслідки.
25. Іспано-англійський конфлікт та його розв'язання в XVI ст.
26. Європа та Османська імперія в ранній Новий час.
27. Тридцятилітня війна. Вестфальський мир та його наслідки.
28. Соціально-економічні та політико-ідеологічні передумови англійської революції XVII ст. Зміст революційних подій. О. Кромвель.
29. Реставрація Стюартів. Економічне і політичне становище Англії в період Реставрації.
30. «Славна революція» 1688-1689 рр. та її наслідки.
31. Формування вестмінстерської моделі конституційної монархії в Англії. Білль про права (1689 р.), Акт про престолонаслідування (1701 р.). Політичний розвиток у XVIII ст.
32. Монархічна концепція освіченого абсолютизму Фрідріха II, його реформи та вплив на німецькі держави.
33. «Бюрократична монархія» у Франції за правління Людовіка XIV.
34. Особливості розвитку французького абсолютизму у XVIII ст. Ф. Тюрго. Ж. Неккер.
35. Розвиток просвітницької думки і досягнення науково-технічного прогресу в епоху Просвітництва.
36. Війна за незалежність північноамериканських колоній: причини, хід, наслідки.
37. Французька революція XVIII ст.: причини, початок.
38. Політика фельянів, жирондистів, якобинців, термідоріанців під час французької

- революції XVIII ст.
39. Соціально-економічний та політичний розвиток Франції у роки Консульства та Імперії. Кодекси Наполеона.
  40. Наполеонівські війни. Боротьба європейських країн з наполеонівською Францією та її наслідки.
  41. Економічне і політичне становище західноєвропейських країн у 1789-1815рр.
  42. Віденський конгрес. Формування засад військово-політичної рівноваги.
  43. Основні аспекти функціонування «віденської системи» у 20-х – 50-х рр. XIX ст. Національно-визвольні рухи в Європі.
  44. Соціально-економічний розвиток Великої Британії у першій половині XIX ст. Завершення промислового перевороту.
  45. Причини і завдання революцій 1848-1849 рр.
  46. Об'єднання Італії: передумови, основні етапи. К. Кавур. Дж. Гарібальді.
  47. Соціально-економічний та політичний розвиток Франції періоду Другої імперії. Бонапартизм.
  48. Основні етапи об'єднувчих процесів на німецьких землях. Утворення Німецької імперії.
  49. Особливості економічного розвитку Великої Британії, Франції, Німеччини, США, Австро-Угорщини та Італії в останній третині XIX- на початку XX ст.
  50. Внутрішня політика Німеччини в останній третині XIX - на початку XX ст. Канцлери О.Бісмарк, Б. Бюлов.
  51. Політичний розвиток Великої Британії другої половини XIX – початку XX ст. В. Гладстон, Б. Дізраелі, Дж. Чемберлен.
  52. Особливості політичної еволюції Італійського королівства в останній третині XIX - на початку XX ст. Реформи Дж. Джолітті.
  53. Зміна співвідношення сил у Європі після франко-пруської війни. Політика «озброєного миру».
  54. Локальні конфлікти напередодні Першої світової війни.
  55. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин.
  56. Економічне і політичне становище Великої Британії після Першої світової війни. Уряд Д. Ллойд Джорджа і його політика.
  57. Економічне та політичне становище Франції після Першої світової війни. Внутрішня та зовнішня політика уряду Ж. Клемансо.
  58. Наслідки Першої світової війни для Італії. Наступ реакції. Зародження фашистського руху.
  59. Листопадова революція в Німеччині (1918-1919 рр.). Веймарська республіка (1919-1933 рр.). Прийняття Веймарської конституції, її зміст.
  60. Прихід фашистів до влади. Фашистська диктатура в Німеччині(1933–1939 рр.). Соціально-політична суть та соціальна база фашизму.
  61. Передумови, причини, характер, періодизація Другої світової війни.
  62. Основні тенденції розвитку індустріального та постіндустріального суспільства у другій половині XX – на початку XXI ст.
  63. Економічний розвиток Великої Британії на сучасному етапі. Особливості внутрішньополітичного розвитку.
  64. Особливості внутрішньополітичного та соціального розвитку ФРН на початку XXI століття.
  65. Основні пріоритети та напрямки зовнішньої політики ФРН на сучасному етапі.
  66. Міжнародні відносини після краху європейських тоталітарних режимів і розпаду СРСР. Посткомуністичний світ.
  67. Глобалізація як фактор світової політики. Інтеграційні процеси в сучасному світі. Проблема міжнародного тероризму.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси (Античність та Середньовіччя)

1. Арістотель. Політика. Ізборник. Київ: Основи, 2000. 239 с.
2. Гомер. Іліада (будь-яке видання).
3. Гомер. Одиссея (будь-яке видання).
4. Плутарх. Порівняльні життєписи. Київ: Дніпро, 440 с. 2006.

Практикуми та хрестоматії

1. Історія західноєвропейського середньовіччя. Хрестоматія / упор. М. О. Рудь. Київ, 2005. 656 с.
2. Балух В. О. Історія античної цивілізації: у 3-х т. : Практикум. Т. 3. Чернівці: Наші книги, 2016. 544 с.

Підручники, наукова література.

1. Ададуров В. Історія Франції: королівська держава та створення нації (від початків до кінця XVIII ст.). Львів: Видавництво УКУ, 2002. 412 с.
2. Балух В. О. Історія античної цивілізації: у 3-х т. : Підручник. Т.1. Стародавня Греція. Чернівці: Наші книги, 2007. 658 с.
3. Балух В. О. Історія античної цивілізації: у 3-х т. : Підручник. Т. 2. Стародавній Рим. Чернівці: Наші книги, 2008. 847 с.
4. Блек Дж. Історія світу. від найдавніших часів до сьогодення. Харків: Віват, 2021. 256 с.
5. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV—XVIII ст.: в 3 т. /пер. з фр. Г. Філіпчук. Т. 1. Структура повсякденності: можливе і неможливе. Київ, 1995. 543 с.
6. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV—XVIII ст.: в 3 т. /пер. з фр. Г. Філіпчук. Т. 2. Ігри обміну. Київ, 1997. 585 с.
7. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV—XVIII ст.: в 3 т. /пер. з фр. Г. Філіпчук. Т. 3. Час світу. Київ, 1998. 631 с.
8. Дейвіс Н. Європа. Історія. Пер. з англ. П Таращук Київ: Основи, 2001. 1464 с.
9. Історія європейської ментальності /ред. П. Діцельбахер, пер. з нім. В. Кам'янець|. Львів, 2004. 718 с.
10. Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу. Кінець XV – початок XIX століття. Навчальний посібник / за ред. Зої Баран. Київ: Знання, 2015. 538 с.
11. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник / за ред. Леоніда Зашкільняка. Львів: Львівський національний університет, 2001. 660 с.
12. Крижановська О., Крижановський О. Історія середніх віків: Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя. Курс лекцій. Київ: Либідь, 2006. 368 с.
13. Мак-Ніл В. Піднесення Заходу. Історія людської спільноти/пер. з англ. Київ: Ніка-Центр, 2011. 960с.
14. Мортімер Є. Століття змін. Харків: Ранок, 2019. 448 с.
15. Харарі Ю. Н. Людина розумна. Історія людства від минулого до майбутнього. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2020 540 с.
16. Хлібовська Г. Політика соціального реформування в Німецькій імперії: витоки, сутність, значення історичного досвіду. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. Том 33 (72). № 1. 2022. С. 179–184.
17. Цьольнер Е. Історія Австрії. Львів, 2015. 707 с.
18. Mazover M. The Greek Revolution: 1821 and the Making of Modern Europe. Penguin Press; First Edition, 2021. 608 с.

Інтернет-ресурси:

1. Європейська історія. URL: <http://library.byu.edu/~rdh/>
2. Європейський огляд. URL: <http://www.europeonline.com/>
3. Історія зарубіжних держав. URL: <http://www.hronos.km.ru>
4. Канал історії. URL: <http://www.historychannel.com>
5. Історія війн. URL: <http://www.militera.lib.ru>

6. Проект «Холодна війна». URL: <http://cwihp.si.edu>
7. Проект «Холодна війна». URL: <http://www.coldwar.ru6>.
8. Ресурси з історії. URL: <http://kuhttp.cc.ukans.edu/history/>
9. Мережа «Історія». URL: <http://www.thehistorynet.com>
10. Франція. URL: <http://www.sv.vtcom.fr/ftv/pres/ely/>
11. Німеччина. URL: <http://www.government.de>
12. Італія. URL: <http://www.italyemb.nw.dc.us/italy/>

ДОДАТОК

зі змінами си́лабус освітнього компонента перезатверджений на засіданні кафедри всесвітньої історії

протокол № 4 від 12 жовтня 2022 р.

Структура освітнього компонента зі змінами у зв'язку із малокомплектною академічною групою на 2022/2023 н. р. (наказ ректора ВНУ імені Лесі Українки № 188-з від 30.05.2022 р.).

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Нормативний
Кількість годин/кредитів: 240/8	Спеціальність 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство	Рік навчання: 1-й Семестр: 1-й, 2-й
ІНДЗ: €	Освітньо-професійна програма «Музейний менеджмент, культурний туризм»	Лекції: 32 год.
		Практичні (семинарські): 38 год.
	Освітній ступінь бакалавр	Самостійна робота: 170 год.
Мова навчання:	українська	Форми контролю: залік / екзамен
		Навчальний план 2020 р.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю
Змістовий модуль 1. Античне суспільство. Європейське Середньовіччя (V–XV ст.).						
Тема 1. Вступ до історії Європи.	6	2	2	2		ДС 11 б.
Тема 2. Соціум та господарство грецьких полісів в добу архаїки. Організація давньогрецького суспільства у формі поліса.	12	2	2	8		УО, ДС 11 б.
Тема 3. Встановлення македонської гегемонії в Греції. Елліністичні держави	10	2	2	6		УО, Т, ДС 11 б.
Тема 4. Історія Давнього Риму: ранній Рим. Доба Римської республіки. Римська імперія.)	14	2	2	10		УО, ДС, П 11 б.

Тема 5. Культура та побут мешканців в період Античності.	12	2	2	8		Р, УО 11 б.
Тема 6. Становлення середньовічної Європи.	12	2	2	8		Р, УО, ДС, П 11 б.
Тема 7. Господарське життя. Еволюція державних структур в країнах Європи.	14	2	2	10		УО, Р, П 11 б.
Тема 8. Релігія і культура в середньовічному суспільстві	14	2	2	10		Т, Р, УО 11 б. + КР = 12 б.
Разом за модулем 1	94	16	16	62		100 балів
Разом за модулем 1						
За роботу на семінарських заняттях + самостійну роботу – 88 балів.						
Контрольна робота – 12 балів						

Змістовий модуль 2. Європа в Новий час						
Тема 9. Великі географічні відкриття та їхні наслідки.	10		2	8		ДС, УО, Р 12 б.
Тема 10. Реформація як поворотний фактор європейської історії XVI–XVII ст.	14	2	2	10		УО, Р, ДС 12 б.
Тема 11. Економічний і політичний розвиток країн Європи у XVI–XVIII ст.: нові тенденції на рубежі епох.	14	2	2	10		ДС, УО, Р, П 12 б.
Тема 12. Міжнародні відносини в XVI – XVIII ст. Основні вогнища міжнародних конфліктів в Європі	14		2	12		УО, Т, Р, П 12 б.
Тема 13. Французька революція XVIII століття	12	2	2	8		УО, ДС 12 б.
Тема 14. Віденський конгрес. Міжнародні відносини у XIX ст.	14		2	12		Т, УО, 12 б.
Тема 15. Європейські країни в добу індустріалізації: економічні трансформації, політична еволюція.	14	2	2	10		УО, ДС, Т, П 12 б.
Разом за змістовим модулем 2	92	8	14	70		42 б.
За змістовим модулем 2.						
12 балів – середнє арифметичне за роботу на семінарських заняттях і самостійну роботу;						
30 балів – модульна контрольна робота						
Змістовий модуль 3.						
Сучасна історія європейських країн						
Тема 16. Велика війна та її наслідки. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин.	12	2	2	8		ДС, УО 12 б.

Тема 17. Європа в добу міжвоєнтя.	14	2	2	10		УО, ДС, Т. 12 б.
Тема 18. Друга світова війна (1939–1945 рр.: причини, перебіг та наслідки для Європи.	14	2	2	10		УО, Р, ДС, П 12 б.,
Тема 19. Європа в другій половині ХХ– на початку ХХІ ст.: економіка, міжнародні відносини, культура.	14	2	2	10		ДС, РМГ 12 б.+ ІНДЗ 16 б.
Разом за модулем 3	54	8	8	38		58 б.
За змістовим модулем 2						
12 балів – середнє арифметичне за роботу на семінарських заняттях і самостійну роботу;						
16 балів – ІНДЗ						
30 балів – модульна контрольна робота						
Поточна оцінка						24 + 16 = 40
ІНДЗ (додається до поточної)						
Модульні контрольні роботи						30×2 = 60
Всього годин/балів за другий семестр:	146	16	22	108		100
Всього	240	32	38	170		100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору, УО – усне опитування, П – презентація тощо.